

I. Translation: 4 passages from *Caesar's Gallic Wars*, 2 passages from *Daimon*. (15 points each)

3. OREGETORIX FORMS A CONSPIRACY (25 min) Name: _____

His rēbus adductī et auctōritāte Orgetorīgis permōtī cōstituērunt comparāre

ea quae ad proficiscendum pertinērent, iūmentōrum et carrōrum quam

maximum numerum coemere, sēmentēs quam maximās facere, ut in itinere

cōpia frūmentī suppeteret, cum proximīs cīvitātibus pācem et amicitiam

5 cōfirmāre. Ad eās rēs cōficiendās biennium sibi satis esse exīstimāvērunt;

in tertium annum profectiōnem lēge cōfirmant.

Ad eās rēs cōficiendās Orgetorīx dēligitur. Is sibi lēgātiōnem ad cīvitātēs

suscēpit. In eō itinere persuādet Casticō Catamantāloedis filiō, Sēquānō, ut

rēgnum in cīvitāte suā occupāret, quod pater ante habuerat; itemque

10 persuādet Dumnorīgī Aeduō, frātrī Diviciācī, quī eō tempore prīncipātum

in cīvitāte obtinēbat ac maximē plēbī acceptus erat, ut idem cōnārētur, eīque

filiam suam in mātirimōnium dat.

Illis cōfirmat sē suae cīvitātis imperium obtentūrum, atque suis cōpiis

suoque exercitū illis rēgna conciliātūrum. Hāc ōrātiōne adductī inter sē

15 fidem et iūs iūrandum dant et rēgnō occupātō per trēs potentissimōs ac

firmissimōs populōs sēsē tōtius Galliae imperium obtinēre posse spērant.

PROPER NOUN WORD BANK

Orgetorix	Casticus	Catamantaloedis	a Sēquān, or one of the Sēquānī
Dumnorix	the Aeduan, or one of the Aeduī	Gaul or Gallia	the Rauracī
the Tulingī	the Latobrigī	the Boiī	the Rhēnus or Rhine
Nōric (<i>adjective</i>)	Nōreia (<i>noun of place</i>)	Diviciācus	

4. THE CONSPIRACY FAILS (15 min)

Ea rēs est Helvētiīs per indicium ēnuntiāta. Mōribus suis Orgetorīgem ex

vinculis causam dicere coēgērunt; oportēbat eum damnātum igne cremārī.

Diē cōstitutā Orgetorīx ad iūdicium omnem suam familiam, ad hominum

milia decem, undique coēgit et omnēs clientēs obaerātōsque suōs, quōrum

5 magnum numerum habēbat, eōdem condūxit; per eōs, nē causam diceret,

sē ēripuit. Cum cīvitas ob eam rem incitāta armīs iūs suum exsequī cōnārētur,

multitudinemque hominum ex agrīs magistrātūs cōgerent, Orgetorīx mortuus

est; Helvētīi autem arbitrantur ipsum sē interfēcisse.

5. THE HELVETIANS PREPARE TO MIGRATE (20 min)

Post eius mortem nihilō minus Helvētīi id, quod cōstituerant, facere

cōnantur, ut ē finibus suis exeant. Ubi iam sē ad eam rem parātōs esse

arbitrātī sunt, oppida sua omnia, numerō ad duodecim, vicōs ad quadrin-

gentōs, reliqua prīvāta aedificia incendunt. Frūmentum omne, praeter quod

5 sēcum portātūrī erant, combūrun, ut domum reditiōnis spē sublātā parātiōrēs

ad omnia perīcula subeunda essent; trium mēsum molita cibāria sibi

quemque domō efferre iubent. Persuādent Rauracīs et Tulingīs et Latobrigīs

finitimīs utī, oppidīs suis vicisque exūstīs, unā cum eis proficiscantur. Boiōsque,

quī trāns Rhēnum incoluerant et in agrum Nōricum trānsierant Nōreiamque

10 oppugnārant, ad sē sociōs recipiunt.

21. CAESAR PLANS AN ATTACK ON THE HELVETIANS (15 min)

Eōdem diē ab explorātoribus certior factus hostēs sub monte cōsēdisse

milia passuum ab ipsius castris octō, misit explorātorēs, quī cognōscerent

quālis esset nātūra montis et quālis in circuitū ascēsus. Renūtiātum est

ascēsum esse facilem. Dē tertiā vigiliā Titum Labiēnum lēgātum cum duābus

5 lēgiōnibus et eis ducibus, quī iter cognōverant, summum iugum montis

ascendere iubet; quid suī cōsiliī sit, ostendit. Ipse dē quartā vigiliā eōdem

itinere, quō hostēs ierant, ad eōs contendit equitātumque omnem ante sē

mittit. P. Cōnsidius, quī rei militāris peritissimus habēbātur et in exercitū

L. Sullae et postea in M. Crassī fuerat, cum exploratoribus praemittitur.

PROPER NOUN WORD BANK

Titus Labiēnus

Publius Cōnsidius

Lucius Sulla

Marcus Crassus

42A. DAIMON (20 min)

“Hoc vērē vīdimus,” Chīrōn respondit. “Volucris in-

gēns, ab Iūnōne missa, Herculem ab nāve nostrā ad hanc

īnsulam attulit ut eum in scopulōs in marī post īnsulam

dēiceret. Ubi Daimōn ōrāvit ut Neptūnus auxilium mitteret,

5 deus eī dedit equum ālātum. Spectāvimus Daimonem dum

equum sub volucrem rēgit et Herculem ē periculō ēripit.

Deinde vīdimus volucrem utrōsque iterum atque iterum

aggredī, tum ad terram cadere, vulnerātum sagittā ā Dai-

mone missā. Vīdimus, autem, (cum avis, ā Iūnōne rēcta,

Herculem ad scopulōs in marī portāret) eam circum extrēmam

partem insulae volāre atque insulam ipsam vitāre. Daimōn,

tamen, ut Herculem servāret, rēctē trāns Hērakleiam volāvit.

42B. DAIMON (20 min)

Sic saeva Iūnō, cupida fātī prōhibendī, fātum iūvit. Liberātor

Hērakleiae vēre clārus est per mare Aegaeum atque omnēs

īnsulās: fortis apud virōs fidēlitāte ac virtūte. Fortitūdine

superāvit. Iam pridem dēmōstrāvit sē hērōem esse: hodiē

5 iterum sē hērōem praebuit. Ecce, liberātor Hērakleiae ante tē

stat: filius tuus, Daimōn.”

Magnā vōce omnēs clāmāvērunt. Prōteus filium suum

amplexus est. Tum ad regiam ambulāvit cum Daimone (quī

equum dūcēbat) atque cum laetō Hercule, Chirōne, et cēterīs.

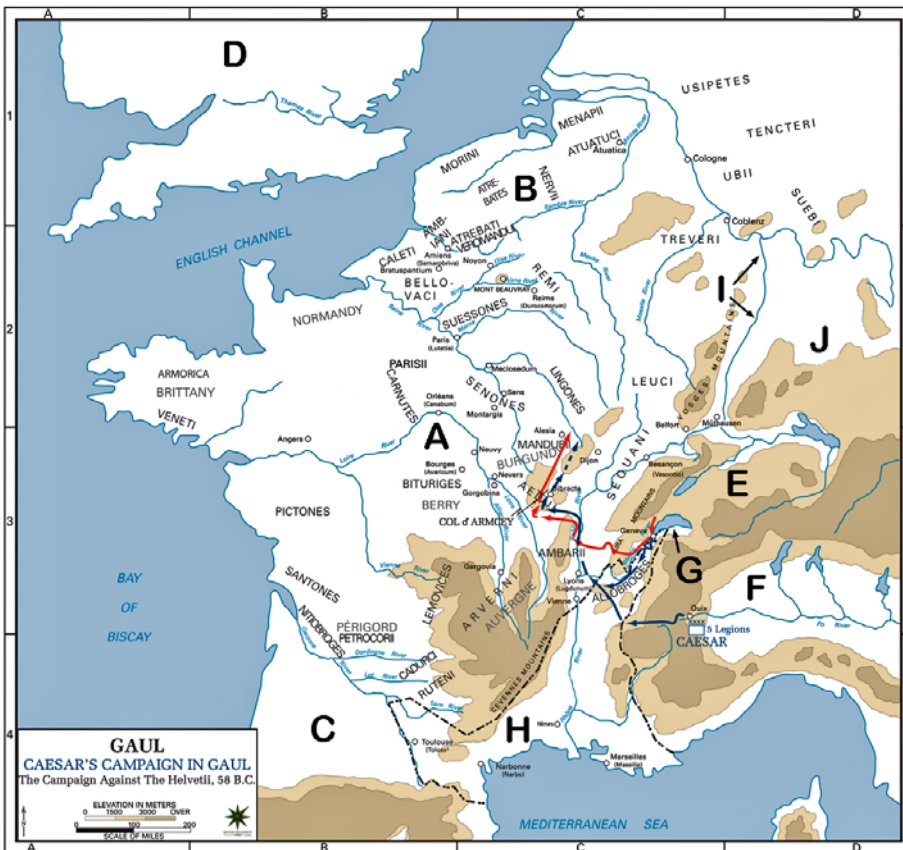
10 Sollemnī sacrificiō deīs immortalibus factō, convīvium mag-

num honōris Daimonis causā datum est. Supplicātiō (*thanks-*

giving) quīdecim diērum autem dēcrēta est. Omnēs gaudē-

bant atque multōs honōrēs liberātōrī reddidērunt.

II. Map of Gaul 5 min (10 points): Identify 1-10 from the map by placing the letters **A-J** on the dotted line next to its name.

- 1. Belgae
- 2. Celtae
- 3. Aquitani
- 4. Britannia
- 5. Germani
- 6. Helvetii
- 7. Rhine (*Rhenus*)
- 8. Roman Province
- 9. Lake Geneva (*Lemannus*)
- 10. Cisalpine Gaul